

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК КОРМОВИРОБНИТВА

І.Ф. Грабчук, пошукач*

Житомирський національний агроекологічний університет

Досліджено рівень інноваційного розвитку кормовиробництва, зроблено акцент на необхідності активізації інноваційної діяльності, як основного чинника підвищення результативності даної галузі.

Постановка проблеми. Нині особливої актуальності набуває науковий і практичний пошук шляхів подальшого розвитку кормовиробництва, обрання напрямів, форм і методів його реформування та удосконалення з метою підвищення ефективності. Така увага викликана підвищенням домінуючої ролі кормовиробництва в аграрному секторі з появою нових орієнтирів щодо відродження галузі тваринництва. Сучасне економічне відродження тваринництва неможливе без першочергового розвитку кормовиробництва, яка є джерелом забезпечення тварин кормами. Разом з тим, успішне функціонування і забезпечення високої конкурентоспроможності галузі кормовиробництва можливе за рахунок впровадження інновацій.

* Науковий керівник – Л.Д. Павловська, к. е. н., доцент

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ґрунтовне дослідження різних аспектів інноваційного розвитку агропромислового виробництва здійснили у своїх працях вітчизняні науковці: В. Бойко, О. Дацій, М. Йохна, О. Крисальний, П. Саблук, М. Чумаченко та інші, а також іноземні вчені: С. Валдайцев, Л. Водачек, П. Еліот, Б. Твісс, А. Томпсон, Р. Фатхудинов, Й. Шумпетер, Ю. Яковець. Разом з тим, незважаючи на значну увагу вітчизняних і закордонних науковців до даної проблеми, питання інноваційного розвитку кормовиробництва висвітлено недостатньо, що зумовлює необхідність подальшого дослідження в цьому напрямі.

Метою дослідження є розкриття інноваційного аспекту перетворень в кормовиробництві та визначення напрямів щодо активізації інноваційної діяльності в даній галузі.

Виклад основного матеріалу. Інноваційний розвиток у сучасних умовах є фундаментом стабільного та ефективного економічного зростання сільського господарства в цілому і, зокрема, кожної галузі.

У економічній літературі поняття інноваційного розвитку використовується як спосіб економічного зростання, заснований на постійних і систематичних нововведеннях, спрямований на суттєве поліпшення всіх аспектів діяльності господарської системи, періодичному перегрупованні сил, обумовленому логікою НТП, цілями і завданнями розвитку та можливістю використання певних ресурсних чинників для створення інноваційних товарів і формування конкурентних переваг [3, с. 65]. У ряді випадків інноваційний розвиток визначається як процес господарювання, що спирається на пошук та використання нових способів і сфер реалізації потенціалу підприємства у мінливих умовах зовнішнього середовища [4, с. 23]. Тобто, інноваційний розвиток – формування і використання аграрного інноваційного потенціалу, який є сукупністю ресурсів, засобів і факторів, які дають змогу здійснювати інноваційну діяльність в АПК. Враховуючи особливості функціонування кормовиробництва, всю сукупність напрямів інноваційного розвитку можна представити у вигляді таких напрямів: технічні, економічні, організаційно-управлінські. Технічні інновації, в свою чергу, можна поділити на інновації у виробничому процесі (технологічні) і продуктові. Таким чином, основу інноваційного розвитку кормовиробництва становлять науково-технічні розробки, які є постійним джерелом інноваційної діяльності галузі.

Аналіз стану інноваційної діяльності в кормовиробництві Житомирської області свідчить про те, що за 2004-2008 рр. частка інноваційно-активних підприємств у загальній їх кількості зменшилася на 3 %, водночас, збільшилась кількість впроваджених за цей період прогресивних технологічних процесів на 50%, з них

ресурсозберігаючих – на 80%, та кількість освоєних нових сортів кормових культур – на 71 % (табл.).

Таблиця 1. Основні показники інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств Житомирської області у галузі кормовиробництва

Показники	2004 р.	2006 р.	2008 р.	2008 р. до 2004 р., +/-
Кількість підприємств, що впроваджували інновації	154	131	114	-40
у % до загальної кількості	11	9,1	8	-3
Кількість освоєних нових видів техніки, од	96	138	161	+ 65
Кількість впроваджених нових технологічних процесів	16	19	24	+ 8
з них: ресурсозберігаючих	10	11	18	+ 8
Освоєно виробництво нових видів продукції, од	7	10	12	+ 5
Наукомісткість продукції, %	2,9	3,4	3,9	+ 0,5

Джерело: розраховано за даними Головного управління агропромислового розвитку Житомирської області.

У ході дослідження встановлено, що інноваційною діяльністю можуть займатися лише окремі економічно міцні господарства, адже фінансування витрат на всі види інновацій у кормовиробництві здійснювалися переважно за рахунок власних коштів підприємств – 98,6 %, з державного бюджету направлено лише 1,4 %.

У господарствах, які одночасно впроваджують у виробництво технологічні і продуктові інновації, відбувається інтенсивний тип розвитку кормо виробництва, який має досить широкі межі і спроможний підтримувати конкурентоспроможність вітчизняної кормової продукції протягом тривалого періоду.

У кормовиробництві чітко прослідковується залежність: чим вища інноваційна активність господарюючих суб'єктів, тим більший вихід к. од. з 1 га, який становить у таких господарствах 35-45 ц. к. од. з 1 га.

Більшість підприємств використовують науковий і інноваційний потенціал, набутий ще у радянські часи. Всього близько 10% підприємств цікавляться доступом до спеціальної інформації, підбором кадрів фінансового і інноваційного менеджменту. Сільгоспідприємства і фермерські господарства рідко використовують уже готові рекомендації, розробки, а господарства населення практично не знають про них.

Висновки. Інноваційний розвиток – це один із вагомих чинників підвищення ефективності і конкурентоспроможності кормовиробництва.

Однак інноваційна діяльність галузі залишається на низькому рівні, досить малою є частка інноваційно-активних підприємств. Визначальною перешкодою є нестача власних фінансових коштів, як головного джерела фінансування для впровадження інновацій. Для створення сприятливих умов інноваційної діяльності в галузі потрібно формувати механізми прямої фінансової підтримки шляхом створення галузевих фондів для впровадження нової техніки і технологій. За таких умов виникнуть можливості для купівлі інновацій.

Список використаних джерел

1. Дацій О.І. Розвиток інноваційної діяльності в агропромисловому виробництві України: моногр. / О.І. Дацій – К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки», 2004. – 349 с.
2. Зубець М.В. Інноваційно-випереджувальна модель якісно нового розвитку агропромислового виробництва / М.В. Зубець, П.Т. Саблук, С.О. Тивончук // Економіка АПК. – 2008. – № 12. – С. 3-8.
3. Йохна М.А., Стадник В.В. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посібник. / М.А.Йохна, В.В Стадник – Суми: ВТД «Університетська книга», 2003. – 278 с.
4. Ілляшенко С.М. Управління інноваційним розвитком: проблеми, концепції, методи: навч. посіб./ С.М. Ілляшенко. – Суми ВТД «Університетська книга», 2003. – 278 с.